

Uppdragsrapport

Transcutan elektrisk stimulator (TENS) till patienter med
långvarig smärta

Uppdragsrapport

Innehåll

1	Syfte med dokumentet.....	2
2	Sammanfattning	2
3	Förutsättningar för uppdraget	2
3.1	Bakgrund.....	2
3.2	Syfte.....	4
3.3	Verksamhetsstrategi	4
3.4	Mål med uppdraget	4
3.5	Intressenter	5
3.6	Avgränsning	5
4	Beskrivning av uppdragets genomförande	5
4.1	Tidplan	5
4.2	Resurser som deltagit i uppdraget	5
4.3	Metoder.....	5
4.4	Aktiviteter	6
4.4.1	Omvärldsbevakning förskrivare	6
4.4.2	Population	6
4.4.3	Inköp & retur av TENS apparater	6
4.4.4	IT	7
4.4.5	Tidsåtgång nuvarande arbetssätt.....	7
4.5	Kostnader	8
5	Resultat av genomfört uppdrag	8
5.1	Omvärldsbevakning förskrivare.....	8
5.2	Population	8
5.3	Inköp & retur av TENS apparater	9
5.4	IT	9
5.5	Kostnad för Regionen	9
5.6	Tidsåtgång nuvarande arbetssätt	9
5.7	Diskussion	10

Uppdragsrapport

1 SYFTE MED DOKUMENTET

Utreda regionens kostnad att låna TENS utan egenavgift för patienter med långvarig smärta utan tidsbegränsning.

2 SAMMANFATTNING

3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPDRAGET

3.1 Bakgrund

2010 pågick ett övergripande prioriteringsarbete i Landstinget Västmanland med målet att minska Landstingets kostnader. Alla verksamheter uppdrogs att ge förslag till prioriteringar.

HMC lämnade flera förslag, ett var att förskrivning av TENS skulle tidsbegränsas. Målet var att minska inköpskostnaderna som år 2009 utgjorde 1,3 mkr. 2019 hade 7600 personer en TENS förskriven och det var ca 1100 nya förskrivningar per år.

Den Gemensamma nämnden för hjälpmedelsfrågor och andra samverkansfrågor beslutade 10-12-10 om att förskrivning av TENS skulle tidsbegränsas till 6 månader from 2011-07-01. Beslutet om tidsbegränsad förskrivning medförde att patient efter 6 månader antingen kunde välja att köpa TENS-apparaten eller återlämna den.

Målet att minska inköpskostnaderna uppnåddes trots att förskrivningarna ökade i antal.

Det administrativa arbetet ökade till följd av påminnelsebrev till patient att lämna tillbaks TENS-apparaten eller köpa den. Fakturahantering och närliggande frågor (instruktion 9566) ökade.

2019 såldes 165 TENS-apparater och 29 av de utskickade fakturorna makulerades.

Ett stort antal äldre TENS-apparater förskrivna före regelverksförändringen finns hos patient. En hypotes är att det varit avbrott i uppföljningsprocessen och att patienter inte känt till att de ska återlämnas då behovet upphört. Därför görs nu brevutskick till ca 450 patienter för att uppmana hen att lämna tillbaks TENS-apparaten om behovet har upphört.

I mars 2021 finns drygt 6000 TENS-apparater uthyrda (varav 330 är patienter 0-20 år). 5210 av dessa förskrevs före det nuvarande regelverket infördes 2011.

Uppdragsrapport

2021-01-20 inkom önskemål från Ungdomsmottagningen att ungdomar kostnadsfritt ska kunna erhålla TENS för smärtbehandling av endometrios, som minst tills de fyllt 20 år.

Hjälpmedelsnämnden beslutade 21-02-26 att TENS ska vara kostnadsfritt lån fram till den dag ungdomen fyller 20 år för en jämlik vård och att TENS-plattorna ska fortsatt vara ett egenansvar.

Nämnden uppdrog också till verksamhetschefen att utreda behovet för åldersgrupper 20 år och uppåt.

En utredning genomfördes våren 2021 som visade att

- Region Västmanland har likartade förskrivningskriterier som övriga regioner.
- Region Västmanland är en av sju regioner som lånar ut TENS kostnadsfritt för att sedan övergå till egenansvar.
- Region Västmanland har den högsta egenavgiften (1250 kr) jämfört med övriga regioner (1000 kr).
- Det är tekniskt möjligt att införa månadsavgift men innebär en ökad manuell hantering.
- Riktlinjer och evidens finns för behandling av TENS vad gäller smärta (artros och Endometrios mm) & illamående postoperativt.
- Resultatet svagt vad gäller riktlinjer och evidens för TENS vid sårsläkning och inkontinensbehandling.

Utredningen presenterades vid Hjälpmedelsnämndens sammanträde 21-05-28 med förslaget

- Att Region Västmanland behåller nuvarande regelverk och arbetssätt med följande tillägg i hjälpmedelshandboken: Att förlängning av lånetid kan ske efter samtal mellan förskrivare och hjälpmedelskonsulent i väntan på operation eller vid vård i livets slutskede.

Efter dialog i nämnden där flera ledamöter framförde att patient med långvarig Smärta, det vill säga smärta i mer än 3 – 6 månader ska få tillgång till TENS utan tidsbegränsning återremitterades ärendet och verksamhetschef Anne-Christine Ahl uppdrogs att utreda kostnaden att låna TENS utan egenavgift.

Våren 2021 genomfördes en uppföljning via brevutskick till 407 personer som förskrivits en TENS-apparat före 2011. Av de 275 svarande (svarsfrekvens 73 %) använde 41 % TENS-apparaten fortfarande.

Uppdragsrapport

3.2 Syfte

Utgöra regionens kostnad att låna TENS utan egenavgift för patienter med långvarig smärta utan tidsbegränsning.

3.3 Verksamhetsstrategi

Regionens verksamhet ska utföras effektivt med avseende på tillgänglighet, kvalitet, rätt nivå och god hushållning av resurserna.

- Verksamheten ska bedrivas med god tillgänglighet
- Verksamheten/vården ska bedrivas på rätt nivå
- Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet
- Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna

Förvaltningen fokuserar på följande långsiktiga målsättningar:

- Kvalitet
- Tillgänglighet
- Omställning till Nära Vård
- God kostnadsutveckling

Hjälpmiddelscentrum möter ökad efterfrågan med god tillgänglighet

- Om Smarta och effektiva arbetssätt
- Tydliga servicenivåer och prioritetsordning
- Effektivt resursutnyttjande

3.4 Mål med uppdraget

Kartlägga vilka tillstånd med långvarig smärta som kan vara aktuella för TENS-behandling

Bedöma omfattning av population

Beräkna den utökade kostnaden för TENS-behandling för population med långvarig smärta.

Beräkna minskad arbetsinsats för hantering på HMC

Ge förslag för hur patient kan stimuleras att återlämna TENS-apparaten om smärttillståndet har upphört.

Uppdragsrapport

3.5 Intressenter

Förskrivarråd
Strategiskt kundråd
Hjälpmedelsråd
Hjälpmedelscentrum
Hjälpmedelsnämnden

3.6 Avgränsning

I denna rapport så utreds endast kostnaden kring lån av TENS utan tidsbegränsning för patienter med långvarig smärta.

4 BESKRIVNING AV UPPDRAGETS GENOMFÖRANDE

4.1 Tidplan

Hösten 2021

4.2 Resurser som deltagit i uppdraget

Anne-Christine Ahl (Verksamhetschef HMC)
John Franzén (Hjälpmedelskonsulent)
Lars Mossling (IT-samordnare HMC)
Joakim Axelsson (Verksamhetskontroller)

4.3 Metoder

Omvärldsbevakning gällande förskrivarernas upplevelse gällande andelen patienter som de träffar som lider av långvarig smärta.

Informationssökning på Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) angående diagnoser där långvarig smärta är ett symptom och där TENS är en rekommenderad behandling. Detta för att kunna beräkna hur stor populationen med långvarigt behov ser ut.

Sammanställning från Hjälpmedelssystemet Sesam över antalet förskrivningar, inköp och returer av TENS-apparater.

Råd med IT stöd kring digitala lösningar att möjliggöra lån av TENS på obegränsad tid för just patienten gruppen långvarig smärta. Även se över möjligheten att via digital lösning uppmuntra patienten till att återlämna apparaten när behovet upphör.

Inhämta information angående Hjälpmedelscentrums medarbetares tidsåtgång gällande nuvarande arbetssätt från tidigare Uppdragsrapport TENS.

Uppdragsrapport

4.4 Aktiviteter

4.4.1 *Omvärldsbevakning förskrivare*

Ett mejl skickades i början av juni 2021 till de 8 förskrivare som förskriver flest TENS-apparater i Västmanlands. De fick frågan om deras upplevelse/bedömning om hur många av deras patienter med smärta det är som har ett behov längre än 6 månader.

Samma period skickades även ett mejl till 5 förskrivare med anknytning till Smärtrehab i Västmanland. Även de fick frågan om deras upplevelse/bedömning om hur många av deras patienter med tens behandling det är som har ett behov längre än 6 månader.

4.4.2 *Population*

I SBU:s rapport *Metoder för behandling av långvarig smärta* (2006) beskriver man att förekomsten av långvarig smärta i Sverige ligger mellan 40 – 65%. I Rapporten hänvisar de till flertal undersökningar som bekräftar detta. Majoriteten av fallen av långvarig smärta beror på Muskuloskeletala smärtor vilket är ett sjukdomstillstånd där TENS är ett behandlingsalternativ (b.la. artros & muskelvärk). En studie som nämns i SBU rapporten uppger en förekomst på 38% för kvinnor och 31% för män vad gäller Muskuloskeletala smärtor. Ingen statistik hittades kring hur stor andel av dessa patienter som skulle vara hjälpta av en TENS behandling. Inga tillförlitliga siffror hittades som skulle kunna ge en rättvis bild över populationen som skulle vara behjälplig av en TENS-behandling.

4.4.3 *Inköp & returer av TENS apparater*

Statistik inhämtades ifrån Hjälpmedelssystemet för perioderna mellan 2009-11-01 – 2010-11-01 (bilaga 1) och 2020-06-01 – 2021-06-01 (bilaga 2). Dessa perioder jämfördes med varandra gällande hur antalet inköp och returer skiljer sig åt.

I perioden mellan 2009-11-01 – 2010-11-01 skedde 1249 st förskrivningar. Samma period genomfördes 571 st nyinköp, vilket motsvarar 46% av förskrivningarna. Summan för nyinköpen uppgick till 665 586 kr (742 513 kr med inräknad inflation). Samma period återlämnades 772 st apparater vilket är 62% av det årets förskrivningarna.

Under perioden 2020-06-01 – 2021-06-01 skedde 2042 st förskrivningar. Samma period genomfördes 363 st nyinköp, vilket motsvarar 18% av alla förskrivningar denna period. Summan för nyinköpen uppgick till 473 088 kr. 1 653 st apparater återlämnades vilket motsvarade 81% av alla förskrivningar samma period. Samma period så köptes 284 st apparater ut av användarna. Detta ger Regionen en inkomst på 355 000 kr. Kostnaden för påminnelsebrevet ligger på ca 17 000 kr för 2020/21 (8,4 kr/porto) Så den totala kostnaden under perioden 2020-06-01 – 2021-06-01 uppgår då till 135 088 kr med detta inräknat.

Uppdragsrapport

4.4.4 IT

Dialog med Hjälpmedelscentrums IT-samordnare och verksamhetskontroller om vilka möjligheter nuvarande IT system kan erbjuda, i form av att kunna kringgå 6 månaders lånet vid förskrivning till patienter med långvarig smärta.

Diskussion i samma grupp om systemet kan erbjuda notiser till patienterna om att lämna tillbaka apparaten om denna inte används.

4.4.5 Tidsåtgång nuvarande arbetssätt

Påminnelsebrev & fakturering

Hjälpmedelskonsulent skriver ut påminnelsebrev utifrån skapad rapport från Sesam en gång i månaden. Detta tar ca 5 – 10 minuter per månad. Påminnelsebreven skickas hem till patienterna som då har 1 månad på sig att lämna apparaten åter om de ej önskar behålla den.

Hjälpmedelskonsulent skapar även underlag utifrån en annan rapport för vilka patienter som inte har lämnat sin TENS åter. Denna lämnas till inköp för fakturering. Tiden detta tar är inräknad i ovan nämnda tidsåtgång.

Beroende på hur många apparater det är varje månad som ska faktureras så är tidsåtgången för inköp ca 5 tim/månad. Det som ska utföras är:

- Registrera varje person som betalare i Sesam
- Retur till lager 1000 innan försäljning kan göras
- Registrera försäljning
- Makulering av fakturor (i de fall som patienten återlämnar sent där faktura redan hunnit gå ut)

Total tidsåtgång i månaden är ca 5 timmar och 10 minuter för påminnelsebrev och fakturering.

Avvikelse

Idag så skrivs cirka 1 – 2 avvikelser i månaden då patienter har återlämnat sin apparat på vårdcentral eller annan vårdinrättning utan att en retur/hämtorder skapas av personalen på dessa enheter. Detta medför att patientens apparat kommer med på listan över de som ska faktureras för apparaten då det i systemet ser ut som att patienten har kvar apparaten. Hjälpmedelskonsulent skriver idag avvikelserna mot berörd enhet när misstaget framkommer och inköp makulerar fakturan när apparaten är avregistrerad.

Tidsåtgång i månaden är ca 10 – 15 minuter för Hjälpmedelskonsulenten. Inköps tid är inräknat under tidigare redovisad tid under *Påminnelsebrev och fakturering*

Uppdragsrapport

4.5 Kostnader

Uppdraget bedrevs inom intern ram.

5 RESULTAT AV GENOMFÖRT UPPDRAG

5.1 Omvärldsbevakning förskrivare

Av de förskrivare som förskriver flest TENS så svarade alla 8 men bara sju kunde ge en uppskattning om behovet. Samtliga fysioterapeuter/sjukgymnaster jobbar i öppenvården (vårdcentral, familjeläkare & privat klinik). De sju svarade med följande bedömning över andelen av deras patienter som har ett behov längre än 6 månader (se tabell nedan).

ANTAL SVARANDE	PROCENT
1 st	3%
3 st	10 – 15%
2 st	30%
1 st	50%

Ett svar inkom ifrån de fem förskrivarna med anknytning till Smärtrehab. Hon svarar att det är väldigt få personer som har behov längre än 6 månader, skulle uppskatta till högst fem personer som kommer till dem på ett år som är det.

5.2 Population

Patientgruppen som idag lever med långvarig smärta är stor. Dock är det svårt att utröna hur stor andel av dessa som är i behov av en TENS behandling. Vidare utredning måste då genomföras för varje diagnos där långvarig smärta är ett symptom och TENS en validerad behandlingsform.

De siffror som kan användas är de från uppföljningen som tidigare nämnts i bakgrunden. Uppföljning skedde via brevutskick till 407 personer som förskrivits en TENS-apparat före 2011 då lånet var både kostnadsfritt och ej tidsbestämt. Av de 275 svarande (svarsfrekvens 73 %) använde 41 % TENS-apparaten fortfarande efter minst 10 års användning.

Uppdragsrapport

5.3 Inköp & returer av TENS apparater

Vid jämförelse av dessa perioder så kan följande skillnad observeras:

Andel inköp var 28 procentenheter lägre period 2020 – 2021, sett till antalet förskrivningar.

Hade samma mängd inköp utförts procentuellt under perioden 2020 – 2021 som under 2009 – 2010 hade inköpskostnaden varit cirka 1 220 000 kr istället för 473 088. Detta är en skillnad på 746 912 kr.

Andel återlämningar: Var 19 procentenheter högre period 2020 – 2021 vilket medförde att färre inköp behövde utföras.

5.4 IT

I dagens system så kan en parameter läggas till som möjliggör att vid förskrivningen särskilja om lånet ska vara under obegränsad tid eller 6 månader. Detta möjliggör att långtidslånen kan särskiljas ifrån påminnelsebrevs utskicket och fakturering.

Det IT system som används idag har inte en sådan funktion så att en notis om återlämning automatiskt kan ej skickas ut till patienten.

5.5 Kostnad för Regionen

Av den inhämtade informationen från de tidigare nämnda parametrarna så rör det sig mellan 20 – 40% av alla förskrivningar av TENS-apparat till patienter med långvarig smärta.

Vid ett införande av icke tidsbegränsat lån för nämnd patientgrupp så skulle det troligtvis innebära en ökad kostnad för Region Västmanland.

Andelen nyinköp beräknas öka med 10 – 20% vilket motsvara en kostnad på cirka 250 000 - 500 000 kr om året. Regionen skulle även förlora intäkterna för försålda apparater (vilket uppgick till 355 000 kr under period 2020 – 2021).

Kostnaden beräknas då totalt öka med 600 000 – 850 000 kr per år vid ett införande av kostnadsfritt lån på obestämd tid. Regionen skulle även förlora intäkterna för försålda apparater vilket delvis täcker inköpskostnaderna i dagsläget.

Hyreskostnaden för vårdvalet skulle troligtvis öka med ca 65 000 - 130 000 kr per år.

5.6 Tidsåtgång nuvarande arbetssätt

Vid ett införande av kostnadsfritt lån för de med långvarig smärta så skulle arbetstiden troligtvis minska med cirka 4 – 5 timmar per månad, då lite till ingen fakturering då skulle ske. Tidsåtgång per månad skulle då troligtvis bli 20 – 60 minuter i månaden.

Uppdragsrapport

5.7 Diskussion

Under dialogen med IT-samordnare och verksamhetskontroller så uppkommer frågan om kostnadsfritt lån för patienter som är 85+. Idag gäller samma regelverk för dem som för alla andra som är över 20 år gamla. I Region Västmanlands instruktion *Regelverk för Patientavgifter (48844)* så går följande att läsa:

Besök inom hälso- och sjukvård är avgiftsfritt för barn och ungdomar som inte fyllt 20 år samt för äldre personer som fyllt 85 år.

Instruktionen nämner inget om att kostnader kring hjälpmedel ska vara fritt för dessa grupper men Hjälpmedelscentrum har idag som policy att barn och ungdomar under 20 år inte ska betala några avgifter.

Ett förslag är att införa kostnadsfritt lån för de patienter som är 85+ för att harmonisera med den övriga vården i Västmanland.

Vid kontroll över andelen patienter som är 85+ som får TENS så observeras det att denna grupp är väldigt liten. Ett kostnadsfritt lån för dem skulle innebära en nästintill obefintlig kostnadsökning för Regionen.

Referenser

Namn
Metoder för behandling av långvarig smärta. SBU april 2006
Uppdragsrapport TENS. 2021

Uppdragets namn: TENS till patienter med långvarig smärta Datum 2021-07-29
Uppdragsledare: John Franzén Version 1.1

Uppdragsrapport

Uppdragsrapport uppföljning TENS 20 år. 2021
--

Förkortningar och definitioner:

Förkortning/ Definition	Förklaring
TENS	Transkutan elektrisk nervstimulering
SBU	Statens beredning för medicinsk utvärdering

Uppdragets namn: TENS till patienter med långvarig smärta Datum 2021-07-29
Uppdragsledare: John Franzén Version 1.1

Uppdragsrapport

Statistik för perioden 2009-11-01 - 2010-11-01					
Artikel.nr	Benämning	Förskrivna	Nyinköp	Återlämnade	Skrotade*
10453	TENS-apparat <u>Cefar Easy</u>	1	0	8	6
10454	TENS-apparat <u>Dumo Cefar</u>	3	0	15	11
11502	TENS-apparat Primo <u>Cefar</u>	25	0	47	9
11503	TENS-apparat Primo <u>Easy Cefar</u>	181	0	218	22
16631	TENS-apparat Primo Pro <u>Cefar</u>	217	133	101	3
16632	TENS-apparat Basic <u>Cefar</u>	822	438	383	4
Total:		1249	571	772	55

*= De som återlämnas som ej går att återanvända.

Bilaga 2

Statistik för perioden 2020-06-01 - 2021-06-01					
Artikel.nr	Benämning	Förskrivna	Nyinköp	Återlämnade	Skrotade*
16631	TENS-apparat Primo Pro <u>Cefar</u>	389	0	368	10
16632	TENS-apparat Basic <u>Cefar</u>	664	0	647	23
40492	TENS-apparat <u>NeuroTrac</u> enkel	834	303	552	3
40493	TENS-apparat <u>NeuroTrac</u> avancerad	155	60	86	0
Total:		2042	363	1653	36

*= De som återlämnas som ej går att återanvända.

Uppdragets namn: TENS till patienter med långvarig smärta
Uppdragsledare: John Franzén

Datum 2021-07-29
Version 1.1

Uppdragsrapport

Beslut

Beslut – Kryssa i rutan för rätt alternativ	JA	NEJ	Kommentar
Beslut att starta Uppdraget			
Beslut att bordlägga Uppdraget			

Datum:

Underskrift av Beställaren

Namnförtydligande

(Ange om godkännandet ovan har ersatts av en elektronisk signatur i projektverktyget Webforum)